Sosyal Bilgiler Odakl? Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sosyal Bilgiler Odakl? Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30602

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sosyal Bilgiler Odakl? Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i (SOBYÖ), ö?rencilerin okul ba?ar?lar?n? nas?l tan?mlad?klar?n? ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik motivasyonlar?n? hangi hedefler do?rultusunda ?ekillendirdiklerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle ö?renme ortamlar?nda ba?ar?y? tan?mlama biçimleri üzerine yo?unla?an Ba?ar? Yönelimleri teorisi çerçevesinde haz?rlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, Gezer ve ?ahin (2016) taraf?ndan gerçekle?tirilmi? olup, ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersine özgü ba?ar? hedeflerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

SOBYÖ, ö?rencilerin ustal?k (mastery), performansa yakla?ma (performance-approach) ve performanstan kaç?nma (performance-avoidance) gibi temel ba?ar? yönelimlerini Sosyal Bilgiler ba?lam?nda ne ölçüde benimsediklerini ortaya koymaktad?r. Bu araç, ö?retmenler ve ara?t?rmac?lar için ö?rencilerin motivasyonel profillerini anlamada önemli bir kaynak te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilgiler, Ba?ar? Yönelimleri, Motivasyon, Ö?renme Hedefleri, Ölçek Geli?tirme, Psikometri.

Yazarlar

Gezer, M., ?ahin, ?. F.

Amaç

Sosyal Bilgiler Odakl? Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i'nin temel amac?, ortaokul veya lise düzeyindeki ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersine özgü ba?ar? hedeflerini ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme arac? ortaya koymakt?r. Ölçek, ö?rencilerin ders içeri?i kar??s?ndaki tutumlar?n?, çabalar?n? ve ba?ar?y? alg?lama biçimlerini standartla?t?r?lm?? bir yöntemle belirlemeye odaklanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi, ba?ar? yönelimleri literatüründeki genel ölçeklerin alan spesifik ölçümlerdeki s?n?rl?l?klar?n? gidermeyi amaçlam??t?r. Bu sayede, Sosyal Bilgiler e?itiminde ö?rencilerin motivasyonel yap?lar?n?n daha hassas bir ?ekilde analiz edilmesi mümkün hale gelmi?tir.

Yap?

SOBYÖ, psikolojideki Ba?ar? Yönelimleri teorisine dayanmaktad?r. Bu teoriye göre, bireylerin ba?ar?y? tan?mlama ve ba?ar?ya ula?ma çabalar?, temel olarak farkl? hedeflere yöneliktir. Geleneksel olarak bu hedefler; göreve veya ustal?k hedefleri (ö?renme ve geli?ime odaklanma) ile

ARABPSYCHOLOGY.COM

ego veya performans hedefleri (ba?kalar?ndan daha iyi görünmeye odaklanma) olarak ayr?l?r.

Ölçek, ö?rencilerin Sosyal Bilgiler dersinde ba?ar?y? nas?l yorumlad?klar?n? ve hangi motivasyonel stratejileri kulland?klar?n? belirleyen çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Çal??mada, ba?ar? yönelimlerinin Sosyal Bilgiler dersindeki ö?renme ç?kt?lar?, akademik öz yeterlik ve derse yönelik tutumlar gibi di?er de?i?kenlerle ili?kisi incelenmi?tir.

Geçerlik

Gezer ve ?ahin (2016) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in yap?sal geçerli?i temel olarak incelenmi?tir. Bu ba?lamda, ölçe?in teorik yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini belirlemek için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in Sosyal Bilgiler Odakl? Ba?ar? Yönelimleri yap?s?n? yeterli düzeyde do?rulayan kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?unu göstermi?tir. Ayr?ca, içerik geçerli?ini sa?lamak amac?yla uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin ilgili yap?y? ölçme yeterlili?i de?erlendirilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?eri hesaplanarak yap?lm??t?r. Genellikle ölçek geli?tirme çal??malar?nda, bu katsay?n?n .70 ve üzeri olmas? kabul edilebilir bir güvenirlik seviyesi olarak de?erlendirilir.

Ara?t?rma sonuçlar?na göre, SOBYÖ'nün genel güvenirlik katsay?s? ve alt boyutlar?n?n güvenirlik katsay?lar? yüksek bulunmu?tur. Bu yüksek de?erler, ölçek maddelerinin tutarl? oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü, dolay?s?yla ölçüm sonuçlar?n?n kararl? ve tekrarlanabilir oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? ortaya ç?karmak ve teorik modeli test etmek amac?yla Faktör Analizi teknikleri uygulanm??t?r. ?lk a?amada, ölçek maddelerinin hangi boyutlar alt?nda topland???n? belirlemek üzere Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. AFA sonucunda, ölçe?in teorik beklentilere uygun olarak çok boyutlu bir yap? sergiledi?i tespit edilmi?tir.

?kinci a?amada ise, AFA ile elde edilen bu faktör yap?s?n?n farkl? bir örneklem üzerinde do?rulanmas? amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA, SOBYÖ'nün Sosyal Bilgiler ba?lam?ndaki ba?ar? yönelimlerini ölçen özgün ve ayr?k alt boyutlara sahip oldu?unu istatistiksel olarak teyit etmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Tipik olarak 5'li veya 6'l? Likert format? kullan?lm??t?r, örne?in: Hiç Kat?lm?yorum'dan Tamamen Kat?l?yorum'a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler (Ortaokul veya lise ö?rencileri)

Ya? Grubu: Çal??man?n yap?ld??? e?itim kademesine ba?l? olarak de?i?kenlik göstermekle birlikte, genellikle 11-18 ya? aral???.

Popülasyon Detaylar?: Sosyal Bilgiler dersini almakta olan ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim envanteri. Kat?l?mc?lar?n, Sosyal Bilgiler dersine yönelik ba?ar? hedeflerini yans?tan ifadelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Ustal?k Hedefleri, Performans Hedefleri, Ö?renci Motivasyonu, Sosyal Bilgiler E?itimi, Ölçek Geçerli?i, Güvenirli?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Veri mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Yaz??ma adresi için makale kayna??na ba?vurulmal?d?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in geli?tirilme ve yay?mlanma y?l? **2016**'d?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle kaynak gösterilerek serbest olsa da, kullan?m izni ve olas? ücretler konusunda yazarlarla veya ilgili dergi (E?itimde ve Psikolojide Ölçme ve De?erlendirme Dergisi) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: sosyal-bilgiler-odakli-basari-yonelimleri-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Gezer, M. ve ?ahin, ?. F. (2016). Sosyal Bilgiler Odakl? Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i (SOBYÖ): Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *E?itimde ve Psikolojide Ölçme ve De?erlendirme Dergisi, 7* (2), 335-354.

Makalenin tam metnine DergiPark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Sosyal Bilgiler Odakl? Ba?ar? Yönelimleri Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen Gezer ve ?ahin (2016) çal??mas?n?n orijinal makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM